

Verkiezingsprogramma Team Lokaal

Land van Cuijk 2022-2026

Lokaal de beste.

23 september 2021

Verkiezingsprogramma Team Lokaal 2022-2026

Doen waar je goed in bent, dat is het beste. Zijn wat je bent. Team Lokaal bestaat uit meer dan 130 leden uit elk dorp in het Land van Cuijk. We zijn je burens. We wonen bij jou in het dorp.

Team Lokaal, de lokale partij die weet wat er speelt in het Land van Cuijk. De beste keus om jou te vertegenwoordigen in de nieuwe gemeenteraad Land van Cuijk.

Lokaal & Onafhankelijk

Het belang van jou als onze inwoner en/of ondernemer staat centraal. Team Lokaal is als lokale partij niet gebonden aan landelijke partij programma's en standpunten.

Voor Team Lokaal zijn alle kernen even belangrijk en gelijkwaardig. Team Lokaal is er voor alle kernen, elke wijk, elke straat, elk huishouden en iedere inwoner.

Team Lokaal is er voor jou, ongeacht jouw politieke kleur, levensovertuiging of herkomst. Als brede, lokale volkspartij vinden we het belangrijk om vraagstukken vanuit verschillende invalshoeken te beoordelen en meerdere opvattingen aan te horen, voordat we een besluit nemen. Er is ruimte voor verschillende geluiden en beelden binnen Team Lokaal. We laten ons niet binden door landelijke partij standpunten, een specifieke levensovertuiging en zijn ook geen 'one issue' partij.

Team Lokaal hecht veel waarde aan de vrijheid van elk individu. Iedereen moet zichzelf kunnen zijn en mee kunnen en mogen doen in onze samenleving. Daar past bij dat we respectvol omgaan met elkaar en ons verdraagzaam en sociaal opstellen. Dat verwachten we ook van jou.

Toegankelijk & Betrouwbaar

Team Lokaal staat dicht bij mensen, ook bij jou! We luisteren naar jou en praten met jou, in plaats van te besluiten over jou. Of je nu inwoner, ondernemer, maatschappelijke organisatie of vereniging bent. We doen het samen!

Iedereen is welkom bij Team Lokaal! En vrij om mee te praten. We zijn open, transparant en een interactieve partij. Team Lokaal staat open voor vragen en opmerkingen. De deur staat voor jou open bij onze bijeenkomsten en onze politieke vertegenwoordigers zijn makkelijk bereikbaar. Wij kunnen niet altijd aan ieders wensen voldoen. Team Lokaal geeft graag uitleg over waarom de partij bepaalde afwegingen maakt. Eerlijkheid en transparantie is onze boodschap.

Team Lokaal staat open voor spontane ideeën, maar besluit op basis van onderbouwde argumenten. Wij zijn niet blind voor onderbuikgevoelens, maar benaderen vraagstukken respectvol en op basis van inhoudelijke argumenten. Daarbij gebruiken wij de (professionele) kennis die bij onze leden en achterban aanwezig is. En gaan actief op zoek naar extra kennis en informatie als dat nodig is. Elke onderbouwde mening is waardevol en helpt ons onze mening en visie (verder) te vormen.

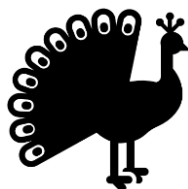

Team Lokaal staat voor een inclusieve en diverse samenleving. Wij hechten veel waarde aan integriteit. Gelijkwaardigheid is voor ons vanzelfsprekend. Representatieve samenstellingen van besturen of dit nu in het verenigingsleven, bedrijfsleven of in de politiek is, maakt deze voor iedereen toegankelijk, veilig en betrouwbaar. In het afwegen van belangen maakt Team Lokaal geen onderscheid tussen leeftijd, gender, levensovertuiging, seksuele voorkeur, opleidingsniveau of inkomen. Om daadwerkelijk een inclusieve samenleving te worden waarin iedereen mee kan doen, kan het wel nodig zijn om beleid of subsidieregels te maken waarbij specifieke doelgroepen een extra steuntje in de rug krijgen.

Sociaal & Actief

Team Lokaal staat voor eigen initiatief, saamhorigheid en betrokkenheid! Alleen samen maken we onze samenleving bruisend. Wij verwelkomen, stimuleren en ondersteunen initiatieven van inwoners, verenigingen en bedrijven. Het zit in ons gezamenlijke DNA om nieuwe wegen te verkennen en slimme oplossingen te verzinnen voor de vele uitdagingen die ook in de toekomst op ons afkomen. We omarmen het nemen van eigen verantwoordelijkheid en steunen, binnen de financieel mogelijke kaders van de Gemeente Land van Cuijk, de initiatieven die hieruit voortkomen.

Team Lokaal is trots op het rijke verenigingsleven en de sociale instanties die Land van Cuijk rijk is. Zij spelen een belangrijke rol in de leefbaarheid van onze kernen en verdienen support. Van jou en van ons.

Team Lokaal neemt ook zelf initiatief. De menselijke maat en gezond verstand staan voorop. Team Lokaal vindt het belangrijk dat willekeur en regelzucht wordt voorkomen. We laten van ons horen als we denken dat hier sprake van is. Ook komen we met eigen voorstellen en dragen alternatieven aan als wij ons niet kunnen vinden in hetgeen dat wordt voorgesteld vanuit het college of andere partijen.

Team Lokaal is gedreven en vasthoudend. We bewaken dat gemaakte afspraken worden nagekomen en doen dat zelf ook. We varen een betrouwbare en standvastige koers en zijn gedreven om ook bij complexe vraagstukken een toekomstbestendige oplossing te vinden waar perspectief is voor iedereen. Ook voor jou.

Programma op hoofdlijnen

Bestuur

Team Lokaal vindt dat het gemeentebestuur en de ambtenaren in dienst moeten staan van de inwoners. Er zal een professionaliseringslag naar een **vraaggerichte ambtelijke organisatie** gemaakt moeten worden. Wij wensen een **herkenbaar en benaderbaar** bestuur waarbij er voor inwoners laagdrempelige contact mogelijkheden zijn. Bijvoorbeeld, via inloopsprekuren voor vragen vanuit inwoners of via het aanstellen van gebiedswethouders waarmee een gerichte aanpak per deelgebied van het Land van Cuijk mogelijk wordt gemaakt.

Daarnaast zetten wij ons in voor:

- Het voeren van een degelijk financieel beleid met een aanvaardbare belastingdruk voor inwoners en bedrijven.
- Minimale, heldere en eenvoudige regelgeving met sluitend beleid: regels, preventie, toezicht en handhaving moeten één haalbaar geheel vormen. Hiermee wordt ook duidelijkheid geschapen voor alle inwoners en worden onduidelijkheden zoveel mogelijk weggehaald.
- De gemeente als aantrekkelijke werkgever met als doel een krachtige en prettige organisatie die proactieve dienstverlening levert voor haar inwoners.
- Een organisatie die kan inspelen op de juiste schaalgrootte per thema (straat, wijk, kern, gemeente, regio Noord-Oost Brabant, provincie Brabant etc.).
- Uitstekende digitale dienstverlening gericht op alle doelgroepen (informatie en producten).
- Naast digitale dienstverlening, een fysieke balie waar mensen die digitaal minder vaardig zijn makkelijk en persoonlijk terecht kunnen voor het maken van een afspraak en/of vragen.
- Dienstverlening dichtbij en laagdrempelig voor bewoners.
- Multifunctioneel gebruik van gemeentelijke gebouwen, overdag een ander gebruik dan 's avonds in hetzelfde gebouw.

Bouwen & Wonen

Team Lokaal vindt het belangrijk dat inwoners van het land van Cuijk prettig kunnen wonen. Het aanbod van (huur)woningen moet **voldoende zijn en aansluiten bij de woonwensen** van inwoners. Projectontwikkelaars dienen gestimuleerd te worden om te bouwen voor een breed aanbod van woningen in balans voor de diverse doelgroepen. Er dient extra aandacht te worden besteed voor wonen in kleine kernen voor jong (starters) en oud.

Wij gaan ons inzetten voor:

- Meer starterswoningen (max. 275.000 euro).
- Woningbouw voor starters betaalbaar houden door te sturen op (grond)prijzen, geen winstmaximalisatie voor gemeente én bouwer.
- Een breed aanbod van woningen in alle kernen passend bij de woonvraag. Door projectontwikkelaars en inwonersgroepen te stimuleren en/of faciliteren, en proactief in te spelen op ontwikkelingen als CPO en hofjes wonen en nieuwe ideeën zoals het 'Peeldorpen project' (systematiek van nieuwe buurtschappen samen met het stoppen van agrariërs) te onderzoeken.
- Meer invloed van bewoners en gemeente op woningcorporaties voor betere sturing in vraag en aanbod van huurwoningen.
- Onderzoek naar alternatieve financieringsvormen ten behoeve van woningbouw voor starters (startersleningen, erfpacht).

- Mogelijkheden creëren om prijzen laag te houden voor starters (prefab wonen, grondprijs op maat).
- Flexibiliteit in woonregels waarbij het belangrijk is om in te spelen op wensen bewoners, bijv. mogelijkheid voor langer wonen in 'tiny houses', ruimte voor thuiswerken, verwevenheid van wonen en werken, faciliteren en stimuleren mantelzorg proof woningen. Door meer globaliteit in bestemmingsplannen creëren we flexibiliteit om in te spelen op woonwensen.
- Zelfbewoningsplicht invoeren voor nieuwbouw, tenzij voor eigen familie (ontmoedigen beleggers).
- Energieneutrale woningen bij nieuwbouw, verduurzaming bestaande woningen. Bouwopgave zo duurzaam mogelijk realiseren (bijv. houtbouw voor CO2 opslag).
- Goede en gereguleerde huisvesting van arbeidsmigranten; 'bed en brood' scheiden: werkgevers zijn geen huisbazen.
- Versnellen, versimpelen en verduidelijken van procedures.

Cultuur

Cultuur is een breed begrip, culturele uitingen zoals muziek, dans, beeldende kunst, letteren en media, maar ook cultuurhistorische gebouwen zijn voor veel personen essentieel en zorgen voor verbinding, herkenning en ontspanning. Team Lokaal ziet in cultuur een **verbindende factor van onze maatschappij** en wil zorg dragen dat onze rijke culturele omgeving behouden blijft en zo mogelijk versterkt wordt. Iedereen in onze gemeente die **mee wil doen** met en door cultuur moet hiertoe de mogelijkheid hebben.

Wij zetten ons in voor:

- Faciliteren van kunst en cultuur; voorbeeld cultuurstraat Cuijk of de mogelijke herbestemming gemeentehuis Sint Anthonis naar een kunst- en cultuurfunctie.
- Behoud van lokale cultuurhistorische waarden, o.a. door een goed monumentenbeleid.
- Verbinding van cultuurhistorie met lokale identiteit en toerisme. Voorbeelden van initiatieven en mogelijkheden zijn: de Graancirkel, Hapshuis, De Brink Sint Anthonis, Romeins verleden, De Metworst, Heilig Bloedsgilde, Tongelaar, enz.
- Handhaven van subsidies voor cultuur.
- Stimuleren van cultuureducatie. Onder meer door subsidiebeleid voor muziekonderwijs via fanfares, harmonieën en particuliere aanbieders (keurmerk particuliere aanbieders).
- Behoud van een schouwburg met een regionale functie. Deze centrale voorziening moet niet ten koste gaan van op wijk- en dorpsniveau georiënteerde voorzieningen en de huidige publieke theatervoorzieningen.

Digitalisering

Bij Team Lokaal zetten we in op een **sterke en stabiele digitale infrastructuur**. Daarnaast investeren we in uitstekende **digitale dienstverlening** die voor alle doelgroepen geschikt gemaakt wordt. Via heldere en toegankelijke digitalisering vergemakkelijken we de mogelijkheden van onze burgers om contact te leggen met de gemeente.

Wij zetten in op:

- Goede digitale infrastructuur voor de burger, maar ook voor onze bedrijven.
- Een sterk en stabiel netwerk, door meer thuiswerken is hier meer behoefte aan.
- Bestrijden van cybercriminaliteit (o.a. datalekken voorkomen).

- Voorlichting voor ouderen.
- Op industrieel vlak onder andere focus op ICT bedrijven.

Duurzaamheid en Milieu

Team Lokaal is niet alleen bezig met het nu, maar werkt ook aan een toekomst waar het voor ons en onze kinderen **goed leven** en ondernemen is in **een gezonde en schone omgeving**. We pakken samen met inwoners en ondernemers de problemen van nu op om samen naar een duurzamere samenleving te gaan.

Team Lokaal doet dit door:

- Het stimuleren en helpen van de agrarische bedrijven naar een duurzame en vitale bedrijfsvoering. Bijvoorbeeld door het voeren van keukentafelgesprekken door gemeente met ondernemers.
- Op de plekken waar normen voor lucht-, water-, en bodemkwaliteit onvoldoende zijn wordt gehandhaafd totdat wel aan de normen voldaan wordt.
- Aandacht voor duurzame, circulaire en natuur inclusieve landbouw met aandacht voor dieren- en mensenwelzijn.
- Onze inwoners enthousiast maken om duurzame maatregelen te treffen door voorlichting en indien nodig subsidies. We denken hierbij bijvoorbeeld aan regenwater afkoppelen van het riool zodat het water in de bodem kan zakken.
- Onze jeugd en het onderwijs betrekken bij de uitdagingen waar we voor staan; stimuleren van 'groenblauwe' schoolpleinen, schooltuinen, excursies naar pluktuinen en fruitbossen.
- Proactief aansluiten bij (toekomstige) landelijke- en regionale initiatieven.
- CO2 compenseren door lokaal bomen te planten of gebieden in te richten ten behoeve van natuurcompensatie (habitat banking).
- Meer bomen planten; zonodig omzetten van industrie- en agrarische grond naar bosgrond.
- CO2 vastleggen in de bodem door zelf gerichte maatregelen te nemen en agrariërs hierbij te helpen door voorlichting en voorbeeldprojecten.
- Meer meten van de lucht- water- en bodemkwaliteit.
- Aandacht voor de uitwassen van recycling zodat dit geen vrijbrief is voor milieuschade en overlast.
- Glyfosaat (Roundup) niet toepassen op (pacht)gronden van de gemeente.

Economie

Team Lokaal vindt dat de kernen zich gezamenlijk moeten inzetten voor de economische ontwikkeling van het Land van Cuijk. Een sterke economie in onze regio levert een belangrijke bijdrage aan een **positieve samenleving** met welzijn en welvaart. Team Lokaal streeft naar een balans tussen het welbevinden van mensen, gezondheid van mens en dier, respect voor de levende natuur, behoud van een leefbare wereld en voldoende verantwoorde economische welvaart. Het maken van bewuste keuzes als zich hier dilemma's voordoen zullen wij niet schuwen en in gesprek met onze inwoners aangaan. In Cuijk en Boxmeer ligt het accent op industrie en dienstverlening, lokale kleinschalige economische activiteiten kunnen blijven plaatsvinden in alle kernen.

Concreet zetten wij ons in voor:

- Versterking van het ondernemersklimaat.
- Aantrekkelijke vestigingsvoorwaarden voor bedrijven (proactieve meewerkende overheid) waarbij speciale aandacht wordt besteed aan starters.
- Goede samenhang tussen werkgelegenheid en bedrijfsvestiging, prioriteit voor bedrijven met meer werkgelegenheidspotentieel.
- Focus op kennisintensieve maakindustrie, (zakelijke) dienstverlening, gezondheidszorg dienstverlening en toerisme en recreatie.
- Het ondersteunen en in gesprek blijven met regionaal gevestigde grote en internationale bedrijven (zoals Marel, Nutricia, Nutreco, MSD, etc.) mede ten behoeve van de werkgelegenheid en verbinding met het MKB en industriële kring in het Land van Cuijk.
- Identiteit van Land van Cuijk ('Agrifood', 'bio-based') benutten en uitdragen bij acquisitie; bedrijvigheid op gebied van transitie landbouw, duurzame industrie, gezonde voeding en circulaire economie.
- Kansen pakken in de aansluiting met Brainport regio, Stadsregio Arnhem Nijmegen en regio Venray-Venlo, aandacht voor ontwikkelingen en mogelijkheden tot samenwerking in Euregio (bijvoorbeeld acquisitie gericht inzetten om subsidies binnen te halen).
- Stimuleren bedrijvenparkmanagement.
- Stimuleren van vestiging op bestaande bedrijventerreinen; Regionaal Bedrijventerrein Laarakker niet verder uitbreiden.
- Bevordering van toerisme als één van de economische motoren voor alle kernen.
- Het promoten en ondersteunen van het merk Land van Cuijk ('n Goei Leven), streekproducten en combi natuurbeleving/economische drager. Denk aan wereldtuin Verdriet (ecologische voedsel en ontmoetingstuin), voedselbossen, oogst tuinen en Herenboeren (St. Anthonis).
- Land van Cuijk wordt een 'fair trade' gemeente vanaf 2023.
- Nieuwe economische dragers in het buitengebied faciliteren (zoals huisgebonden beroepen; vergaderruimtes, toeristische mogelijkheden); koppeling aan vrijkomende agrarische bedrijven en passend in de omgeving.
- Beter benutten van economische capaciteit en mogelijkheden havens en Maaskades.
- Goede scholing-, woon-, vervoer-, werk- en leerplaatsen voor de jeugd; bijvoorbeeld middels een stagebureau (Talentenbureau van Agrifood Capital).
- Meer aandacht voor lokaal inkoopbeleid, regionale ondernemers opdrachten gunnen binnen de wettelijke mogelijkheden.

Energietransitie

De energietransitie, de overgang van gebruik van fossiele brandstoffen door **duurzame energiebronnen**, tegelijk met vergaande energiebesparing en (lokale) energieopslag is een van de belangrijkste maatschappelijke opgaven voor de komende jaren. Team Lokaal wil zich vol inzetten om van deze **transitie een succes te maken**, voor de generaties van nu en de toekomst. Dit vraagt echter soms moeilijke keuzes en de oplossingen zijn nog niet allemaal in beeld.

Concreet betekent dit voor ons:

- Het Land van Cuijk heeft de ambitie om in **2040 een energie neutrale gemeente** te zijn. Hier moeten projecten en beleid op worden ingericht. Kleine stappen tellen hierin ook, bijvoorbeeld stimuleren van isolatie, stimuleren van zonnepanelen op daken, biomassa verbranding alleen met lokaal hout, eikels en snoeiafval, vergisting rioolwaterslib, enz.
- Gemeentelijke gebouwen zijn in 2030 energie neutraal.
- Nieuwbouw wordt vanaf 2022 in principe energie neutraal en klimaatbestendig gebouwd, ook door projectontwikkelaars.
- Met partners (Enexis/Tennet, Brabant woont slim, energiecoöperaties, bedrijfsleven) vooruitstrevend werken aan **energiebesparing** en het stimuleren daarvan.
- Promoten van 'clean energy hubs' in het Land van Cuijk (deelauto's en tanken van meerdere brandstoffen LNG, biobrandstof, elektrisch, waterstof voor de transportsector); bestemmingsplannen hiervoor zonodig aanpassen.
- Stimuleren slimme energienetten om productie- en gebruikspieken af te vlakken. Bijvoorbeeld elektrische auto's gebruiken als accu en (groen) gas bufferen.
- Zeer **zorgvuldige landschappelijke inpassing van zonneparken en windmolens**. Bijvoorbeeld zonneparken op het dak, op de voormalige vuilstort in Haps en langs de A73 i.p.v. in het groen. Zo mogelijk dubbel ruimtegebruik van zonneparken, bijvoorbeeld zon en wateropvang, zonnepanelen boven parkeerplaatsen. Groene buffer rondom zonneparken. Clusteren van windmolens i.p.v. versnipperd in gemeente.
- De **omgeving profiteert mee** van zonneparken of windmolens, bijvoorbeeld via participatie in het project en/of een leefbaarheidsfonds.
- Aandacht voor windluwheid in het Land van Cuijk versus plaatsen van windmolens en meewegen van de landelijke discussie over regionaal plaatsen van windmolens.
- Geef de warmtetransitie (waterstof, elektriciteit, warmte-koude opslag (geothermie) als alternatief voor aardgas om huizen te verwarmen) voldoende tijd om te realiseren bij bestaande woningen; ondersteun nieuwe technieken en stimuleer isoleren. Stip op de horizon is afzien van fossiele brandstoffen.

Gezondheid & zorg

Voor Team Lokaal geldt: **'voorkomen is beter dan genezen'**. We zetten daarom ook in op de algemene gezondheid van de samenleving. Enerzijds doen we dit door voldoende aanbod van sport en beweging. Anderzijds via goede voorlichting en preventie. Daarnaast staan we voor een goede en menswaardige kwaliteit van de gezondheidszorg in de gemeente.

Hierbij denken wij aan:

- Bij het ontwikkelen van nieuwe bouwplannen rekening houden met levensloopbestendigheid en inclusiviteit om mensen zo lang en zo zelfstandig mogelijk te laten leven.
- Eén regisseur per gezin en integrale hulpverlening aanbieden.

- Goed monitoren van de effecten en kwaliteit van de geleverde zorg. Denk aan klanttevredenheidsonderzoeken en een gemakkelijk vindbaar meldpunt.
- Inzetten op preventie. Wachtlijsten en knelpunten in de jeugdzorg terugdringen.
- Bevorderen van gezond gedrag en mensen helpen in het maken van de juiste keuzes. Bijvoorbeeld terughoudend zijn bij de ontwikkeling van nieuwe fastfood ketens.
- Stimuleren van beweging door middel van sport maar ook door de inrichting van de fysieke omgeving: veilig, uitnodigend voor beweging en spelen.
- Voorkomen van eenzaamheid bij ouderen.
- Duidelijke en ruimhartige waardering voor vrijwilligers en mantelzorgers.

Jeugd

“De jeugd heeft de toekomst” is het gezegde en Team Lokaal onderschrijft dit van harte. Wij vinden daarom dat, naast goed onderwijs, kinderopvang en fysieke ruimte voor spelen in de omgeving, **passende ondersteuning beschikbaar** moet zijn waar nodig. Ook willen wij meer **inzetten op preventie**. De oplopende kosten van jeugdzorg, wachtlijsten en mismatch tussen vraag en aanbod vereisen continue aandacht en goede sturing.

Concreet betekent dit voor ons:

- Sterk inzetten op preventie in de jeugdzorg zodat er minder kinderen en jongeren complexe en/of langdurige jeugdzorg nodig hebben.
- Voor die kinderen en jongeren die wel professionele jeugdzorg nodig hebben:
 - Een betere aansluiting van vraag en aanbod in de jeugdzorg.
 - Terugdringen van wachtlijsten.
- Blijvend inzetten op het stimuleren van de verbinding tussen jeugdzorg en onderwijs.
- Handhaven van subsidies voor jeugdsport en culturele uitingen, voor een laagdrempelige toegang.
- Kinderopvang gekoppeld aan scholen behouden/stimuleren.
- Bij het inrichten van de openbare ruimte voldoende ‘natuurlijke en stimulerende’ speelplekken creëren.

Kernendemocratie

Karakter en kwaliteiten van elke kern versterken, bewoners stimuleren om in hun eigen buurt, wijk of dorp de **leefbaarheid te behouden of te vergroten**. **Samen aanpakken** met kennis, kracht en ideeën van inwoners ondersteund door de ambtelijke organisatie met kennis en budget dat zijn voor Team Lokaal de ideeën betreffende kernendemocratie. Relaties tussen mensen zijn het cement van onze samenleving en geven kleur aan een goede, leefbare en zorgzame samenleving; het bevorderen van ontmoeten, respect, **sociale cohesie** is een doel van kernendemocratie.

Meer concreet denken wij aan:

- Inwoners meer betrekken bij besluitvorming en uitvoering van beleid (burgerparticipatie). Bijvoorbeeld via een idee café, jeugdraad en burgerbegroting. Of het concept ‘Right to Challenge’ waarmee inwoners en lokale verenigingen de mogelijkheid krijgen om een alternatief voorstel in te dienen voor de uitvoering van collectieve voorzieningen in hun directe omgeving, zoals het beheer van sportparken en ontmoetingsplekken.
- Daar waar het kan en bewoners het willen taken zoals beheer of zorg (WMO) uitbesteden aan dorps- en wijkcoöperaties.

- Lokaal aanwezige kennis inzetten om de gemeenschap stimuleren, bijvoorbeeld via iDOP/iWOP plannen.
- Een gereedschapskist voor kernendemocratie ontwikkelen; bijvoorbeeld dorpsraadpleging en een structureel leefbaarheidsbudget als tool.
- Eén loket/aanspreekpunt binnen de ambtelijke organisatie voor wijk-, dorp- en belangenorganisaties. Hiervoor moeten ambtenaren worden aangesteld die zich volledig kunnen richten op deze taak (kernendemocratie).
- Beloningen voor onderhoud van de eigen buurt om de leefbaarheid te waarborgen.
- Sociale cohesie bevorderen door het **verenigingsleven te stimuleren** waarbij voor ons geldt: subsidie is een middel, niet een doel op zich. Hierbij hoort ook een subsidiebeleid dat willekeurig voorkomt.

Landschap en Biodiversiteit

Landschap is onze gezamenlijke **buiten-huiskamer**. Team Lokaal vindt deze ruimte belangrijk voor ons en onze bezoekers. We zetten actief in op **verbetering van het landschap en biodiversiteit** door:

- Het behouden, herstellen en verder ontwikkelen van onze natuur en landschap, samen met partijen die dit met ons op willen pakken.
- Groen is niet alleen om naar te kijken maar groen moet beleefd, ontdekt en gebruikt worden. Dit kan door recreatieve voorzieningen maar ook door de aanleg van pluktuinen, klimbossen en fruitbomen.
- Versterken van de rol van agrariërs en inwoners als medebeheerder van de groene ruimte.
- Inzetten op vergroten van de biodiversiteit door o.a. voorlichting maar ook door een actieve rol van de gemeente. Bijvoorbeeld bij het maaien van de bermen of het planten van verschillende soorten bomen langs wegen.
- Vooroplopen bij provinciale- en landelijke initiatieven zoals het deltaplan biodiversiteitsherstel.

Mobiliteit

Als regio Land van Cuijk is voorspeld dat we nog tot 2030 in omvang groeien, dat wil zeggen dat er ook steeds meer vraag zal komen naar goede mobiliteit en verbinding. Denk hierbij aan de aanwezigheid van openbaar vervoer en beschikbaarheid van brandstoffen. Aan **actieve en veilige verbindingroutes voor fietsers en scholieren**. En bijvoorbeeld wat meer praktische zaken als bijvoorbeeld grastegels in de bermen van de wegen in het buitengebied. Door wonen, werken, recreëren, cultuur en sport in ieders **nabijheid** te organiseren wordt de leefomgeving aantrekkelijk en het aantal reisbewegingen verminderd.

Team Lokaal wil zich inzetten voor:

- Aanpakken en voorkomen van gevaarlijke verkeerssituaties. Zo mogelijk inzet van nieuwe slimme technieken en waar nodig aanpassing naar 30 km maximum snelheid.
- Intelligente snelheidsaanpassingen toepassen en verwijderen van onveilige en irritante drempels.
- Veilige voorzieningen voor autoverkeer in bermen in het buitengebied (bijvoorbeeld door grasbetontegels/versteviging).
- Stimuleren van zoveel mogelijk zelfstandig reizen scholieren door veilige routes.

- Bevorderen van mobiliteit door lopen en fietsen (actieve mobiliteit i.p.v. autogebruik).
- Als gemeentelijke organisatie stimuleren van actieve mobiliteit of gebruik openbaar vervoer.
- Kilometergrens vervoersregeling voor kinderen met een beperking/achterstand met 'gezond verstand' gebruiken.
- Promoten Land van Cuijk als hub voor de regio Arnhem/Nijmegen en de Brainport regio.
- Werken aan slimme oplossingen die zorgen voor minder (vracht)verkeer in de regio's (Nijmegen, Den Bosch, Eindhoven, Venlo).
- Nadelige effecten van kom doorsnijdingen verminderen.
- Uitbreiding Maaslijn.
- Veilige fietsenstalling stations Cuijk en Boxmeer.
- Aandacht voor mobiliteit en bereikbaarheid van de kleine kernen.
- Onderzoeken mogelijkheden meer snelfietsroutes, bijvoorbeeld Uden-Mill-Cuijk of Uden-Mill-Haps-Oeffelt.
- Beschikbaarheid alternatieve brandstoffen promoten.
- Terugdringen overlast illegaal crossen.

Onderwijs

Goed en passend onderwijs is de basis voor een **goede start** van onze jeugd en jongeren. Een 'leven lang leren' is echter steeds meer gevraagd want de wereld verandert snel. Daarom zet Team Lokaal in op:

- Sturen op kwalitatief goed onderwijs; in de kleinere kernen de discussie met scholen vroegtijdig aangaan om daar waar mogelijk scholen te behouden, met behoud van kwaliteit.
- Goed onderwijs en vervoer voor kinderen met een beperking/achterstand. Stimuleren van zo mogelijk zelfstandig reizen door kinderen en jongeren in deze doelgroep, waarbij de kilometergrens voor vervoer met 'gezond verstand' en maatwerk wordt gebruikt.
- Meewerken aan mogelijkheden voor experimenteel onderwijs; bijv. 'tienerschool' op de locatie Merlet in Mill.
- Het stageloket voor scholen in het Land van Cuijk duidelijker profileren ('Talentbureau van Agrifood Capital').
- Kansen zien om MBO en HBO-onderwijs dat past bij de bedrijvigheid in het Land van Cuijk 'binnen te halen', bijvoorbeeld mechatronica of Agrifood gerelateerd beroepsonderwijs.
- Extra aandacht voor mogelijkheden voor 'een leven lang leren, permanente educatie' ook voor dertigers t/m zestigers.
- Blijvende aandacht voor laaggeletterdheid.
- Bibliotheken als ontmoetingsplek rondom educatie, met een breed aanbod, verspreid over kernen in diverse vormen (schoolbibliotheek, afhaalpunt, volledige bibliotheek).
- (Voortraject van) Leerwerktrajecten moeten gevolgd kunnen worden met behoud van uitkering.

Openbare ruimte

Team Lokaal wil voor én met alle inwoners en bezoekers van het Land van Cuijk een openbare ruimte die **leefbaar, veilig, functioneel, duurzaam en aantrekkelijk** is en bijdraagt aan een gezond leven in elke kern van de nieuwe gemeente. Onze openbare ruimte moet een plaats zijn die iedereen een eerlijke kans biedt om te leven, te gebruiken en om van te genieten. Het is dan ook van essentieel belang dat de openbare ruimte **goed beheerd en onderhouden** wordt om de kwaliteit te kunnen behouden voor onze samenleving. We hechten veel waarde aan het schoonhouden van de buitenruimte en willen het groen goed onderhouden. We streven naar het terugdringen van zwerfafval en daarmee ook een hogere bewonerstevredenheid.

Concreet gaan wij ons inzetten voor:

- Gezonde omgeving: gezondheid is van belang in alle domeinen zoals inrichting openbare ruimte, economie (gezondheidsaspecten van bedrijven), sociaal beleid etc.
- Fysieke omgeving die uitnodigt om te bewegen o.a. actieve mobiliteit en spelen.
- Beleefbaar groen om ontdekt en gebruikt te worden; niet alleen groen voor het oog zoals een pluktuin, fruitbos.
- Versterken rol agrariërs als medebeheerder van de groene ruimte.
- Behoud, herstel en ontwikkelen van natuur en landschapswaarden. Structureel inzetten op meer biodiversiteit, bijvoorbeeld door duurzaam maaibeeld.
- Veilige verbindingen(zones) voor wandelen en fietsen.
- Aanpakken en voorkomen gevaarlijke verkeerssituaties, menselijk gedrag sturen.
- Inrichting openbare ruimte 'seniorproof'.
- Terugdringen zwerfafval door voorlichting en handhaving.
- Het land van Cuijk positioneren als groen, ruim, gezond (overloop) gebied van Nijmegen en Uden met goede verbindingen.
- Geluidsoverlast van het 'Joint Strike Fighter programma' beperken (contouren bouwen toepassen).

Recreatie en Toerisme

Ruime en diverse mogelijkheden voor recreatie en toerisme zijn niet alleen van belang voor het welzijn van onze eigen inwoners, voor ontspanning, contact en plezier maar vormen ook steeds meer een **economische drager**. Bevordering van recreatie en toerisme, het uitdragen van het '**merk**' **Land van Cuijk** vindt Team Lokaal daarom van belang.

Concreet zetten wij in op:

- Bevordering van recreatie en toerisme als één van de economische motoren voor alle kernen. Denk aan mogelijkheden in/rondom de Staatsbossen, Radioplussen, Maasheggen gebied, Kraaijenbergse plassen, Maasstrandjes, enz.
- Realisatie en ontsluiting van robuuste (minder versnipperde) natuurgebieden en landschap met allure: zoals Maasheggen, verborgen Raamvallei en Peelrandbossen. Bij ontsluiting óók aandacht voor natuurbehoud (delen en/of kwetsbare gebieden niet ontsluiten).
- Aantrekkelijke recreatieve ommetjes; een kwalitatief goed en onderhouden netwerk van wandel- en fietspaden.
- Zuinig zijn op en meer gebruik van het historisch erfgoed in het Land van Cuijk, waaronder het Romeins verleden, industrieel erfgoed, de Vrije Heerlijkheid als 'publiekstrekkers'.
- Eenvoudigere organisatie van evenementen; met aandacht voor kwaliteit en veiligheid.

Sociaal beleid

Team Lokaal is van mening dat **iedereen mee moet kunnen doen** en dat we oog hebben en houden voor de **menselijke maat**. Zelfredzaamheid van onze inwoners is het uitgangspunt. Maar adequate signalering waar dit grenzen te boven gaat, en dus ondersteuning nodig is, is van groot belang.

Concreet betekent dit voor ons:

- Een integrale aanpak van hulpvragen, door één regisseur per gezin waarbij we zowel kijken naar wat er nodig is én naar wat iemand zelf kan.
- Voorkomen dat kinderen opgroeien in armoede, bijvoorbeeld door een toegankelijke en laagdrempelige ondersteuning voor deelname aan cultuur en sport.
- Voorkomen van eenzaamheid bij ouderen én jongeren.
- Behoud van bibliotheken als ontmoetingsplekken voor educatie en voorkomen van laaggeletterdheid in een vorm passend bij elke kern: schoolbibliotheek, afhaalpunt, volledige bibliotheek, enz.
- Opstellen van een breed programma voor een inclusieve samenleving, met als doel gelijke behandeling voor iedereen, bewustwording en aanpak racisme, bevorderen van gelijke startkansen. Maar ook oog voor de fysieke ruimte en ICT als aandachtspunten voor een inclusieve samenleving.
- Faciliteren van inburgeringscursussen en zo mogelijk beroepsonderwijs voor statushouders.
- Intensiveren integratiebeleid en behouden van lokaal meldpunt discriminatie.
- Regelmatig in gesprek gaan met doelgroepen/klanten hoe het beleid wordt ervaren en een onafhankelijk meldpunt voor klachten realiseren.
- Ondersteuning en waardering van vrijwilligers en mantelzorgers.
- In gesprek met belangenorganisaties beperkingen om mee te doen proberen op te heffen.

Sport

Team Lokaal zet in op een evenwichtige en representatieve samenstelling van het aanbod in sport. Sport zorgt voor een **gezonde actieve samenleving**, maar ook voor sociale cohesie en gemeenschapszin. We zetten daarom in op een gezond verenigingsleven en zullen bij ontwikkelingen mét de verenigingen en niet over de verenigingen praten.

Concreet willen wij:

- Inwoners meer betrekken bij besluitvorming en uitvoering van sportbeleid en het mogelijk maken van 'Right to Challenge' (zoals onderhoud en beheer van sportvelden door inwoners).
- Gezond verenigingsleven faciliteren en stimuleren. Ondersteunen bij de vorming van omni-verenigingen, bijvoorbeeld door het aanstellen van verbinders.
- Handhaven van subsidies voor jeugdsport, voor een laagdrempelige toegang.
- Voldoende sportvoorzieningen, lokaal en bovenlokaal.

Veehouderij

Team Lokaal vindt de veehouderij belangrijk in ons gebied. We willen graag werken aan een **duurzame veehouderij** met aandacht voor mensen- en dierenwelzijn. Veehouderij is één van de broodnodige schakels in een circulaire landbouw. Tegelijkertijd moeten we werken aan het voorkomen van negatieve effecten van veehouderij. Dit doen we zeker niet alleen maar samen met boeren en ondernemers.

Concreet betekent dit voor ons:

- Stimuleren transformatie agrarische sector naar duurzame, innovatieve en vitale bedrijfsvoering met aandacht voor mensen- en dierenwelzijn.
- Transitie intensieve veehouderij; niet alles kan overal, lokaal maatwerk en intensivering keukentafelgesprekken.
- Binnen onze mogelijkheden werken aan preventie van dierziekten en van ziekten die van dier op mens overgaan zoals Q-koorts, MRSA bacterie etc.
- Mestoverschot aanpakken bij de bron, lokale mest ver- en -bewerking zonder overlast voor de omgeving.
- Bij lokale overlast/overschrijding van de normen of negatieve gezondheidseffecten actief handhaven en zoeken naar oplossingen om deze situaties te verbeteren voor zover dat binnen de gemeentelijke mogelijkheden past.
- Schone en gezonde leefomgeving; lucht-, water-, en bodemkwaliteit verbeteren daar waar normen worden overschreden.
- Veehouderij is één van de schakels in een circulaire landbouw. Circulair op een (Noord)Europese schaal, veevoer is niet afkomstig van de andere kant van de wereld.

Veiligheid

De gemeente Land van Cuijk moet een veilige en vertrouwde leefomgeving zijn. Er dient voldoende zichtbare handhaving te zijn. Denk aan voldoende politie, taakgerichte boa's en straatcoaches.

Preventie is een belangrijk deel van hun taak met daarin heldere, eenvoudige regelgeving. Velden om **actief in te handhaven** zijn voor Team Lokaal: intolerant gedrag, milieu en verkeer.

Daarnaast vinden wij dat er aandacht moet zijn voor de aanpak van ondermijning, onder andere bij vrijkomende bebouwingen. En dienen we te voorkomen dat mensen buiten de maatschappelijke en sociale boot vallen. Hierin zit ook een preventieve uitdaging en daarbij werken we samen met de scholen en horeca.

Concreet zetten wij ons in voor:

- Actieve handhaving op intolerant gedrag, milieu- en verkeersovertredingen.
- Aandacht voor aanpak ondermijning (bewustwording bij gemeente/verenigingen/vrijkomende bebouwingen (agrarisch/winkels)).
- Inzet door school en horeca in tegengaan overmatig alcohol en drugs gebruik.
- Voorlichting ter voorkoming van cybercriminaliteit.
- Aandacht voor stalking van jongeren via social media.
- Aanpakken en voorkomen gevaarlijke verkeerssituaties.
- Instellen vuurwerk zones, hierdoor voorkomen van overlast voor mens dier en milieu.
- Stimuleren dialoog tussen ondernemers, overheid en burger bij overlast.
- Aandacht voor aanrijtijden hulpdiensten en inzetten op verbetering daar waar nodig.
- Herstellen en borgen van gevoel van veiligheid voor inwoners in de buurt van AZC.

Werk en inkomen

Team Lokaal is zich ervan bewust dat **werk meer is dan 'inkomen'** verdienen, het is voor velen ook een manier om **mee te doen**. Deze kans willen wij iedereen, ook aan hen met een beperking of afstand tot de arbeidsmarkt aanbieden. Daarnaast is soms **inkomensondersteuning** nodig.

Concreet betekent dit voor ons:

- Blijven investeren in de economie van het Land van Cuijk zodat er werk is voor inwoners.
- Een moderne, actieve benadering van werk- en inkomensproblemen op maat, bijvoorbeeld het Blickveld360 project.
- Benutten van iemands talenten in participatie trajecten.
- Inkomensgrens voor het minimumbeleid op 110-115% boven de bijstandsnorm blijven hanteren.
- Werken moet lonen; wij steunen initiatieven die de landelijke overheid oproepen om het minimumloon te verhogen van harte.
- Schulden voorkomen en actief meehelpen bij schuldproblemen.
- Een gemeentelijk keurmerk voor bewindvoerders invoeren om problemen met malafide bewindvoerders te voorkomen.